

Sherlockiana

NEDDELELSER FRA
SHERLOCK HOLMES KLUBBEN I DANMARK
THE DANISH BAKER STREET IRREGULARS

Nr. 1, 1991 * 36. Aargang

"I hear of Sherlock everywhere"

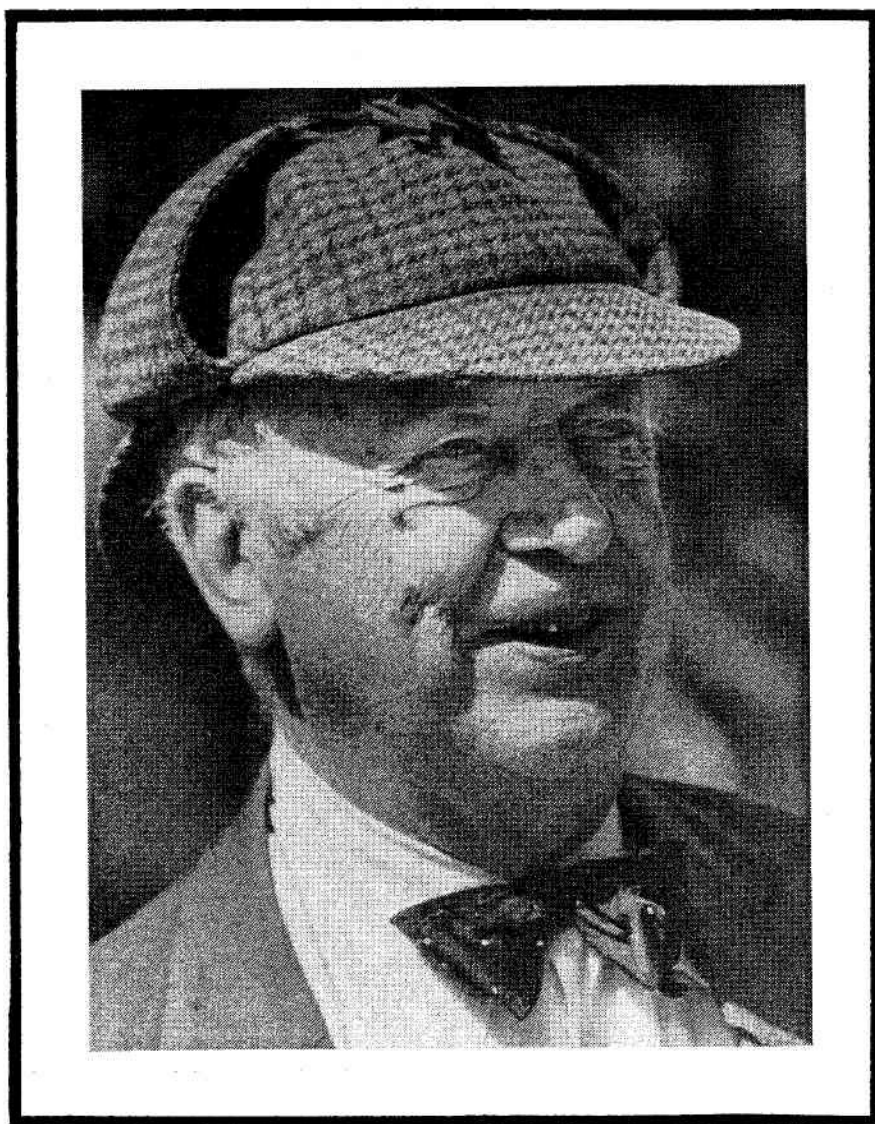
Redaktør/Editor:
Svend Ranild
Aabjergvej 14 C
2720 Vanløse

Klubbens Præsident:
Bjarne Nielsen
Nansensgade 66, 1.
1366 København K.

Typeset in
Baskerville
and printed by
The Valuable
Institution
for
The Danish BSI
ISSN 0902-0330

"Stand with me here upon the terrace"

Henry Lauritzen, 29. 8. 1908 – 31. 1. 1991

“Stand with me here upon the terrace...”

Lad mig tilstaa: Dette er nok den sværeste skriveopgave, jeg nogen sinde har faaet.

Og det lød ellers saa enkelt, da redaktøren spurgte mig: “Kan du ikke skrive Henrys nekrolog?”

Jo, selvfølgelig kunne jeg det. Jeg bad dog om nogle ugers betænkningstid. Vi talte sammen en af de første dage i februar, hvor jeg syntes, det endnu var for tæt paa, til at jeg kunne formulere noget. Og i de forløbne uger har jeg flere gange sat mig til maskinen for at faa nedfældet nogle tanker om Henrys død. Og allerede her er jeg i vildrede. Er det ikke god tone, at man ikke nævner ordet “død” i en nekrolog? Omskriver man ikke med “alt for tidlige bortgang” eller lignende?

Automatisk rækker min højre haand ud efter telefonen for at ringe til Aalborg for at faa raad. Det var jo saa nemt at være præsident for Sherlock Holmes Klubben. Var man i tvivl om noget, ringede man bare til Henry.

Der er vist ingen af vore medlemmer, der er i tvivl om, hvad vi har mistet. Enhver klub eller forening, hvor løst sammensat den end kan være, har en kerne, en sol hvorom de øvrige kredser, et centrum, en varmekilde der aktiverer alle de øvrige. Og sammenligningen med sol og varme er slet ikke gal. Henrys hjertelighed og humor blev noget bærende i Klubben, der fik en helt ny dimension, da Henry blev præsident. Fra en meget trofast og maaske lidt for alvorlig og Sherlock-hengiven skare gjorde Henry Klubben til et mere løst (selv ville han garanteret have sagt løstagtigt!) samlingssted for “gale eksistenser”, hvor det personlige samvær baade under, efter og imellem møderne fik en helt ny betydning.

Og dette skete vel at mærke, uden at det gik tilbage for den “seriøse” Holmes-forskning. Tværtimod. Vi har vel næppe haft saa fremragende foredrag som i Henrys tid. Eller saa morsomme.

Og med al respekt for foredragsholderne saa gaar en del af æren for dette til Henry. Henry der blandede Holmes og Heste, Napoleon og Nonsens, Dickens, Drood og Detektiver, Cigarer og Carroll, Ale og Andersen, Wodehouse og Whisky. Og altid fik noget nyt og interessant og morsomt ud af det.

Vi har mistet meget. Selv har jeg mistet en god ven og en taalmodig raadgiver. Altid villig, altid diskret, altid venlig. Og frem for alt altid glad.

Det bliver sværere at være præsident for Sherlock Holmes Klubben. Det bliver sværere at være dansk Sherlockianer. Vi vil komme til at savne megen latter og varme.

Bjarne

Henry blev født i 1908; i Silkeborg, hvilket han var stolt af og hyppigt fremhævede.

Efter endt skolegang, hvor han hellere ville tegne karikaturer af lærerne end koncentrere sig om undervisningen, kom han i isenkræmmer-lære i 1924. Men han ønskede at blive tegner, og da skuespilleren og revy-forfatteren Ludvig Brandstrup opmuntrede ham til at gaa denne vej, kom han til København paa Folmer Bonnén's Akademi i 1931.

Henry ville videre, og i 1933 blev han elev paa St. Martin's School of Art i London. Lærerne her var meget dygtige, og specielt en af dem, mr. R. J. Swan, satte han megen pris paa.

Derefter var han free-lance tegner i København, og fra 1943 til 1958 var han ansat paa Lockey's Reklamebureau i Aalborg. Under og efter 2. verdenskrig udgav Henry sammen med en række bladfolk og tegnere “Cimbrer-Hylet”, der var en lokal “Blæksprutten”.

Fra 1952 til 1988 var Henry cartoonist paa Aalborg Stiftstidende, og han leverede hver søn- og helligdag i hele perioden en satirisk tegning til avisen til stor fryd for læserne. Bortset fra de første tegninger var hunden Plyds (Old English Sheepdog) altid at finde paa tegningerne.

Ligeledes leverede han en ugentlig tegning til Landsbladet fra 1964. Til barndomsbyens Silkeborg Avis (senere Midtjyllands Avis) leverede han fra 1964 til 1985 godt 60 tegninger om aaret med midtjyske motiver til avisens aarlige lotto-spil.

Henry følte sig privilegeret: “Jeg har gjort min hobby til mit levebrød, og jeg har ikke kedet mig et eneste minut, siden jeg kom ud af skolen,” sagde han.

Henry's interesser var mangfoldige, og de spændte vidt, hvilket ogsaa ses i hans forfatterskab, der omfatter næsten 40 bøger. De fleste af disse udgav han som højt værdsatte julehilsener til slægt og venner. Her kan nævnes et udpluk af emner som Silkeborg, England, Dickens, Wodehouse, Napoleon, Revy og Frimærker – og ikke mindst Fuldblod og Sherlock Holmes.

Fuldblodsheste havde altid haft Henrys store interesse, og han havde mange venner i galopverdenen. Første gang, han var til væddeløb, var i 1925, og fra 1932 til og med 1988 overværede han Derby'et hvert eneste aar.

Siden 1932 tegnede han og skrev artikler til galoppublikationer, og mange ejere, trænere, jockey'er og heste blev i aarenes løb foreviget i Henrys streg.

Han sad i en aarrække i bestyrelsen for Foreningen til den ædle hesteavl's fremme (Danish Jockey Club) og i bestyrelsen for Aalborg Væddeløbsforening som repræsentant for galopporten, ligesom han i mange aar var galophandicapper for banerne i Aalborg og Billund.

En anden stor interesse, Henry dyrkede ivrigt, var Sherlock Holmes, og han var medlem af Sherlock Holmes Klubben i Danmark næsten fra Klubbens start. Han var i bestyrelsen i en aarrække, og var Præsident for Klubben fra 1972 til 1988. Desuden var han redaktør af Klubbens blad *Sherlockiana* fra 1971 til 1988.

Henry indstiftede to galopløb, der rides hvert aar i Aalborg: Silver Blaze Sweepstakes (redet siden 1963), og Professor Moriarty Memorial (siden 1976). I begge løb har Henry udsat ærespræmier, der er meget eftertragtede.

Med de bøger og artikler om Holmes og Watson, han skrev, og med de hundredvis af sherlockianske tegninger, han udførte, blev han kendt verden over – og anerkendt for sin kunst. Han illustrerede bøger og tidsskrifter fra USA, og hans tegninger pryder ex libris, cigarbaand, brevpapir, og meget mere.

Henry var en kendt skikkelse i Silkeborg, Aalborg og Klampenborg. Han var en borgerligt udseende boheme. Han var reaktionær og vanemenneske. Hans søndags-cartoon var aldrig ondskabsfuld, men munter og drillehorn, og var et af de smil, der lyste op i hverdagen. Hans hjælpsomhed var legendarisk. Hans humor var udsøgt, hans latter var smittende, og han var aaben over for muntre, rammende bemærkninger.

I bogen *Henrys Aalborg Stiftstidende Cartoons 1952-1977* har bladets daværende redaktør, Georg Hemmingsen, skrevet forordet, og da Henry fik forelagt dette forord, der karakteriserede ham paa en prik, sagde han: "Det er næsten som at læse sin egen nekrolog," hvortil Hemmingsen svarede: "Jamen, det er din nekrolog – den er bare rettet til nutid." Det paafølgende latterudbrud fra Henry huskes af mange paa redaktionen.

Det er en selvfølge, at Henry blev hædret for sine fortjenester gennem aarene: Baker Street Irregular, New York 1961; æresmedlem af en række Sherlock Holmes klubber og galopforeninger; aarets pris fra Chr. IV's Laug, Aalborg 1977; Galophest navngivet Sir Henry; Uromager Chr. Flenstedts første salutkanon navngivet Henry; Aalborg Diskontobanks Jubilæumsfonds Rejselegat 1980; Kraks Blaa Bog 1983; The Two-Shilling Award 1985; hæderspokal overrakt af vindende rytter i Sherlock Holmes' 100 aars Jubilæumsløb i Aalborg 1987; Ærespræsident i Sherlock Holmes Klubben 1988; hyllet i Klampenborg med et Henrys Fødselsdagsløb 1988; The Commissionaire's Award 1990.

Henry var en trofast ven, som vi vil savne, og vi er mange, som har meget at takke ham for.

Aage Rieck Sørensen

Henry Lauritzens Mindeløb

Paa Aalborg Væddeløbsbane rides tirsdag den 28. maj *Henry Lauritzens Mindeløb*, et handicapløb over 2.000 m. for 3-aarige og ældre heste. Præmiesummen er 12.000 kr.

Løbet vil blive redet som dagens 7. løb, og det vil blive afviklet omkring klokken 20.30.

Henrys familie og venner har udsat en ærespræmie til den vindende hests ejer og rytter.

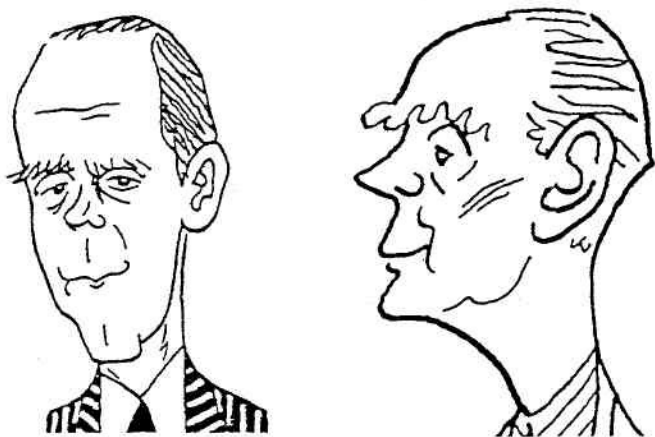

“Stand with me here upon the terrace...”

Dette aar har slaet haardt ned paa os. Vi er endnu ikke kommet os efter tabet af Henry Lauritzen, før meddelelsen om endnu et agtet og elsket medlems bortgang indløber. Åke Runnquist døde i april, 71 aar gammel.

Jeg behøver næppe fortælle, hvor stor og aktiv en støtte Åke var for klubben i de mange aar, han var medlem og senere æresmedlem. Og ikke alene for Sherlock Holmes Klubben. For alt hvad der har med kriminallitteratur at gøre.

I Poe Klubben og i Det Danske Kriminalakademi, i Det Svenska Deckarakademi og i Riverton Klubben i Norge vil savnet være dybfølt. Ja, alle steder hvor litteraturen var paa banen. Og saa naturligvis paa alverdens galopbaner, hvor han var en næsten lige saa flitig gæst som Henry.

Åke var – lige som hans gode ven Henry Lauritzen – en gentleman. Det var den gængse maade at beskrive Åke, naar folk, der kun kendte Åke af navn, spurgte. En gentleman – vidende, venlig og vittig. Og utrolig velanskreven.

Det er, som om en Øresundsbro nu er blevet helt og aldeles overflødig. Eller som om den *virkelige* Øresundsbro er gaaet tabt.

Bjarne Nielsen

Anna Conan Doyle død

Anna Conan Doyle, enke efter Adrian M. Conan Doyle, døde i sit hjem i Geneve i december sidste aar.

Hun var dansk af fødsel – hendes pigenavn var Andersen – og havde bl.a. vundet en skønhedskonkurrence i Danmark, før hun giftede sig med Sir Arthur Conan Doyle's yngste søn i 1938.

I sit ægteskab med Adrian oplevede hun de stormfulde aar i 1940'erne, -50'erne og -60'erne, hvor han tog sig af the Conan Doyle Estate – ofte paa kollisionskurs med Sherlockianerne verden over.

I den periode levede parret i England, Tanger og Schweiz; i -60'erne i slottet Chateau de Lucens i nærheden af Lausanne, som Adrian forsøgte at indrette til et museum for Arthur Conan Doyle og Sherlock Holmes.

Efter Adrians død i 1970 levede Anna stiltfærdigt i Sydfrankrig og Geneve. Hendes aske er blevet spredt ved Lucens, ligesom hendes mands.

Redaktøren, for en kort bemærkning

Og jeg skal nok gøre det kort. For en gangs skyld. Henrys død kunne ellers være anledningen til at skrive langt og længe. Jeg er glad for, at jeg ikke er den, der skal skrive Henrys nekrolog. Det kendte jeg ham ikke længe nok til at kunne gøre.

Men netop det sætter mig i stand til at skrive om én bestemt af Henrys mange gode egenskaber. Nemlig hans evne til at faa nye medlemmer af hans flok til at føle sig velkomne.

Som helt nyt og uprøvet medlem af Sherlock Holmes Klubben var det en rar oplevelse med det samme at faa del i den varme, der straaled fra Henry, da jeg – lidt nervøs – viste mig ved aarsmødet i 1986.

Og jeg blev meget glad, da Henry kun 2 aar senere uden forbehold foreslog, at jeg skulle være hans efterfølger som redaktør af *Sherlockiana*. Glad og beæret. Og glad overrasket over at opleve et menneske med saa megen tillid til andre.

Saa dan var Henry i en meget lille nøddeskal for én, der som jeg ikke havde lejlighed til at kende ham særlig længe. Han var et godt menneske. Hvor ville man gerne have været sammen med ham mange flere gange.

Sherlockiana var en hjertesag for Henry. Og bladet skal nok klare sig i mange aar endnu, vær vis paa det. En fortid i hænderne paa en kærlig redaktør er en god ballast.

Holmes og heste var Henrys store lidenskaber. Derfor er det ogsaa glædeligt at kunne notere, at der stadig hvert aar vil blive løbet Silver Blaze Handicap og Professor Moriarty Memorial paa Aalborg Væddeløbsbane. Det sørger Galopsekskabet i Aalborg for. I aar afvikles løbene tirsdag 18. juni. Ærespræmierne i begge løb blev udsat af Henry før han døde.

Fotografierne af Henry i dette nummer er velvilligt stillet til raadighed for *Sherlockiana* af fotograf Steen Tronsgaard. Vi takker journalist Lars Borberg, Aalborg Stiftstidende, for at have hjulpet med at faa billederne fremskaffet.

Aarsmøde og Generalforsamling 1991

Lørdag den 5. januar var tiden – Tivolihallen i Vestervoldgade var stedet. Sherlock Holmes Klubbens aarsmøde var lejligheden til at gense mange af de ansigter, man saa sidste aar.

Og til at tænke paa nogle af dem, der ikke var mødt op i aar. Denne gang ikke mindst paa Henry Lauritzen, der laa syg i Aalborg. Hvor syg han var, anede vi vist allerede dengang.

Men heldigvis ogsaa at se nogle nye ansigter. Bl.a. to nyslaede medlemmer: Bent Langfeldt og Hans-Uno Bengtsson. Nye medlemmer, javist; men begge har længe været aktive indenfor den sherlockianske forskning. Ikke mindst paa de omraader, der er deres fag, nemlig henholdsvis medicin og fysik.

Middagen forløb i god ro og orden, og under afgivelse af talrige tilfredse meldinger. Stedet havde faaet ny ejer, og det kunne smages.

De conaniske skaaler blev motiveret af Nils Nordberg (*The Woman*); Svend Ranild (*Mrs. Hudson*); Hans-Uno Bengtsson (*Brother Mycroft*); og Bent Langfeldt (*The second Mrs. Watson*). En skønsom blanding af gamle og nye hoveder.

Generalforsamlingen indledtes med valg af aftenens dirigent. Niels Birger Wamberg, som saa fortræffeligt styrede forhandlingerne sidste aar, blev valgt. Og klarede jobbet under udfoldelse af aandrig aandsnærværelse.

Præsident Nielsens beretning rummede (mindst) tre højdepunkter. For det første fremlagdes en revideret og opdateret udgave af Klubbens love til godkendelse af forsamlingen. Lovene ser herefter saaledes ud:

Love for Sherlock Holmes Klubben i Danmark (The Danish Baker Street Irregulars)

§ 1: Klubbens navn er Sherlock Holmes Klubben i Danmark.

§ 2: Formaålet er at studere saavel de conaniske som de apokryfe skrifter om Sherlock Holmes og at være et virksomt led i den internationale Holmes-forskning (fra Aristoteles til Conan Doyle).

§ 3: Klubben optager som medlem enhver, der kan dokumentere sin viden om og interesse for formaålet. Kontingentet, som indbefatter abonnement paa *Sherlockiana*, fastsættes hvert aar paa genralforsamlingen. Studerende og pensionister betaler halv pris. Ægtepar betaler 80% hver.

§ 4: Klubben ledes af en bestyrelse paa 7 medlemmer, der vælger en præsident, en vicepræsident, en skatmester og en revisor. Redaktøren af *Sherlockiana* er automatisk medlem af bestyrelsen. Valgene finder sted paa det ordinære møde, som afholdes den 6. januar eller der omkring.

§ 5: Ændringer af disse love kan foretages paa det ordinære aarlige møde, naar forslaget er ledelsen i hænde senest den 5. december i det foregaaende aar.

Som vedtaget paa det stiftende møde 5. december 1950 med senere ændringer, sidst paa aarsmødet 5. januar 1991.

Ja saamænd. Dette aarsmøde fandt sted præcis 40 aar efter det stiftende møde. Det var der grund til at markere. Og det gjorde vi ved at udnævne *Aage Rieck Sørensen* til nyt æresmedlem i Klubben. Aage er det eneste nuværende medlem, der har været med helt fra Klubbens start.

Endelig afspillede præsidenten et kasettebaand med en optagelse fra BSI-mødet i New York i januar -90, hvor Bjarne havde været til stede og paa Henrys vegne havde takket for tildelingen af "The Commissionaire's Award".

Skatmesterens beretning blev modtaget med tilfredshed af forsamlingen. Og jublen var ogsaa stor, da det netop udnævnte æresmedlem rejste sig og overrakte skatmesteren en check til Klubben paa 5013 kroner – fra "en anonym giver". Det drejede sig vist om udbyttet fra nogle begavede væddemaal paa galopbanen.

Bestyrelsen blev genvalgt. Det er en af Klubbens traditioner. Og traditioner har Klubben maaske ikke saa mange af, som f.eks. de gamle amerikanske Scion-societies har. Dette konstaterede redaktøren og plæderede derefter for indførelsen af en ny praksis, som maaske kan ende med at blive en tradition.

Nemlig en gæstebog. Et dertil anskaffet eksemplar af en etbinds-udgave af Conanen blev sendt rundt. Alle var velkomne til at skrive hvadsomhelst hvorsomhelst i bogen. Det samme vil ske næste aar. Og næste. Og om 40 aar har Klubben en kuriositet.

Estrid Balslev, som i dette nummer af *Sherlockiana* paa lovende vis indleder serien "Min yndlingsskurk", causerede over Notting Hill-morderens nutidige efterkommere. Og Bjarne konkluderede i et causeri, at det vigtigste ikke er, hvad man har udrettet. Det vigtigste er, hvad man kan bilde folk ind, at man har udrettet.

Samme Bjarne maatte i december finde sig i at blive slaet ud i en af de første omgange, da han deltog i DR-TV's "Kvit eller Dobbelt" med emnet Sherlock Holmes. Det har været diskuteret, om der var tale om en dommerfejl. Maaske ville Bjarne have været mere tilfreds med følgende 6 spørgsmaal, hvor de korrekte svar kan konstateres med objektiv matematisk nøjagtighed:

1 (1000): Hvor mange gange blev Holmes overvundet af en kvinde?

2 (2000): Hvor mange trappetrin var der op til Holmes' lejlighed? Hvorfor?

3 (4000): Hvis Jonathan Small talte paa sine fingre og tæer, hvor meget kunne han saa tælle til?

4 (8000): Hvis Victor Hatherley talte paa sine fingre og tæer, hvor meget kunne han saa tælle til?

5 (16000): Hvor meget er antallet af appelsinkerner plus antallet af studenter plus antallet af gavle plus antallet af Garrideb'er plus antallet af buster?

6 (32000): Toget kørte $53\frac{1}{2}$ miles i timen, telegrafpælene langs banen stod 60 yards fra hinanden, og beregningen var ganske enkel – forklar metoden.

7 (64000): Hvor mange gange blev en kvinde overvundet af Holmes?

Da mødet sent paa aftenen var afsluttet, var der vist nogen der fortsatte et andet sted. Diskussionen drejede sig om lighedspunkter mellem Conanen og *Twin Peaks*. Der var vist noget med en tibetansk forbindelse.

Min yndlingsskurk

af
Estrid Balslev

I Dr. Watsons righoldige optegnelser om Mesterens bedrifter forekommer et lige saa righoldigt udvalg af gode, gammeldags skurke.

Gudskelov havde Watson ingen som helst aare for moderne psykologi. Ikke plager han sine læsere med at forstaa hans personer indefra. Ej heller varter han op med *stream of consciousness*-portrætter, og kun undtagelsesvis hører vi om, at en skurk engang har været en sød lille krølhaaret dreng, hvis moder forgudede ham – ak, alt for højt. Tænk her paa John Selden, the Notting Hill Murderer, fra *The Hound of the Baskervilles*.

Nej! I Watsons øjne er en skurk en skurk – ikke en graamelert sjæl, der skal "forstaas" eller gøres til genstand for forbedringsmanøvrer, udført af sjælelivs-eksperter. En skurk fortjener afklapsning.

Og dette hænger naturligvis sammen med, at beretningerne om Sherlock Holmes' meriter simpelthen drejer sig om, hvorledes denne fremragende hjerne gik til værks med afsløring af forbrydelser og moralsk forkastelige handlinger. Dr. Watson er en bundhæderlig mand, hvem al forbryderisk og moralsk anløben optræden er vederstyggelig.

Men til sagen: Hvilken af de mange saftige skurke i Conanen vil mit valg falde paa som den foretrukne? Og her vil jeg sige: Paa ham, der har størst underholdningsværdi. Thi, som læseren vil have forstaaet, ville det ligge mig meget fjernt at se mig om efter en, som kunne gøres til genstand for en psykologiserende skildring. Derimod er min favorit jævnt og ligefremt sagt: latterlig.

Jeg tænker paa Mr. Frankland of Lafter Hall fra *The Hound*. Det vil sige, at min yndlingsskurk end ikke er forbryder. En gemen sjuft; ja. Men lovlydig paa sin egen bagvendte manér. Lad os se lidt nærmere paa ham!

Han er en gammel knark, egnens suverænt mest berygtede kværlant. Han lever alene paa heden og maa være enkemand. Uformuende kan han umuligt være, for han øder betydelige midler paa at ligge i idelige retskonflikter med Gud og Hvermand. Hans lidenskab er hegn- og skelsdillen, som er saa velkendt paa landet. Han slæber naboer for retten i søgsmaal om, hvem der har adgang til at bevæge sig hvor i landskabet, og han fryder sig, da han faar dom for, at der gaar en offentlig vej lige forbi en nabos dagligstuevinduer.

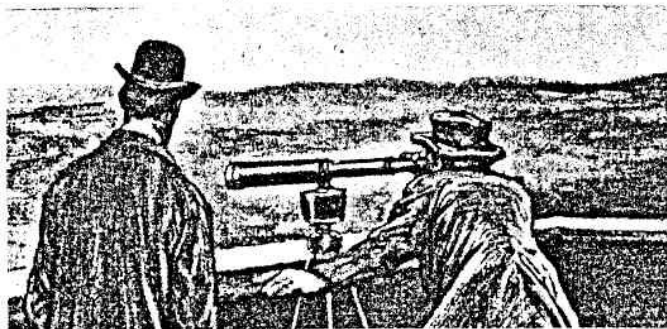
Men med det antal søgsmaal, han anlægger, taber han begribeligvis ogsaa mange mellem aar og dag. Og det er han bitter paa Hds. Majestæt for. Saa bitter, at han ikke vil gelejde Allerhøjstsammes politi nyttige oplysninger om noget som helst. Ikke skal myndighederne forvente velvilje fra ham! Skulle han give dem en haandsrækning, naar de bestandig træder hans egne uvisnelige rettigheder under fode? Aldrigadrigadrig!

Det kunne han ellers godt, mener han. Han kunne lede politiet til den undvegne straffefange John Seldens skjulested (her tager han dog fejl – det er faktisk Sherlock

Holmes' skjulested, han har opdaget). Mr. Frankland er nemlig i besiddelse af en stor stjernebikkert, som han har installeret paa sit tag.

Nej, kære læser: Han er ikke det bitterste interesseret i astronomi. Kikkerten benyttes til udspionering af de omkringboendes gøremaal. Man kan se langt i saadan en kikkert. Garanteret ogsaa ind i stuerne til folk i omegnen.

Det, der hæver Mr. Frankland op i skurkagtighedens højere luftlag, er især hans optræden over for datteren, Mrs. Laura Lyons. Hun sidder i økonomisk uføre nede i landsbyen, forladt af sit drog af en mand, og maa klare sig igennem med godgørende hjælp fra Sir Charles Baskerville. Som om hendes egen far ikke var den nærmeste til at hjælpe hende paa fode igen. Men den slags pjat kan han ikke spille sine penge paa. De skal jo bruges til retssagerne! Laura? Hun kan da raadne op, hvis hun finder det for godt. Det maa blive hendes sag!

Mr. Frankland of Lafter Hall er en overdaadig sjuft, et stort dumt svin, en slubbert af reneste vand. Men forbryder er han ikke. Han er egoist, kværlant, og en skadefro person. Der er ingen, han kan lide, men mange, han ikke kan fordrage. Han er med sikkerhed den daarligste fader i miles omkreds. Han er en original.

Og jeg holder meget af originaler. De er et miskendt folkefærd, som vi alle burde værne mere om. De forgylder vort liv med deres særheder; men vi agter dem ikke for denne indsats.

Mr. Frankland er kun en biperson i Watsons beretning om den uhyggelige hund. Men han er portrætteret med en veloplagthed og en boblende humor, saa vi alle forstaar, at han er sprunget lige lukt ud af den skinbarlige virkelighed og ind i verdenslitteraturen.

Watsons beretning om Baskerville-slægtens forbandelse er et af hovedværkerne i den engelske nationallitteratur. Ejenommeligt nok er denne kendsgerning endnu ikke trængt ind i hovederne paa litteraturhistorikerne, der ellers har haft næsten nøjagtigt 90 aar til at finde ud af det.

Maaske er dét endda meget godt. Thi netop herved bevarer *The Hound of the Baskervilles* maaske sin litterære uskyld – og sin tiltrækningskraft paa alverdens læsere? Den fortælling fortjener ikke den kranke skæbne at blive pligtlæsning for den litterære overklassel

For hundrede aar siden

(en kort paamindelse)

Det var mandag den 4. maj 1891, at den gode doktor troede, at han for sidste gang havde set det bedste og klogeste menneske han nogensinde havde kendt.

For den dag var det, at han ledsagede sin ven Sherlock Holmes til det skæbnesvangre sted med det gotisk klingende navn "Reichenbach". Og i tussmørket læste vennens hastigt nedkradsede afskedsbrev, da han var vendt tilbage fra den vildgaasejagt, Skurk Moriarty havde lokket ham ud paa.

Vi ved, at det ikke gik saa galt, som Watson dengang troede. Men hvad der helt præcist foregik, da Mesteren tog livtag med Professoren, det er den dag idag ikke helt afklaret. Hypoteserne er mange. Sporene er faa. Mulighederne for vildspor er talrige.

Sandhedens grumsede muligheder, naar det drejer sig om den sag, er meget godt aftegnede i Don og Margaret Hardenbrook's digt *The Moriart* (inspireret af Lewis Carroll's uovertrufne *Jabberwocky*) fra *The Baker Street Journal*, april 1959. Her er et uddrag:

"Twas drimsy and the drayless winsh
Did drell and myde the groily strope;
All glorious was the nemphous inch,
And the risty sturb upflope.

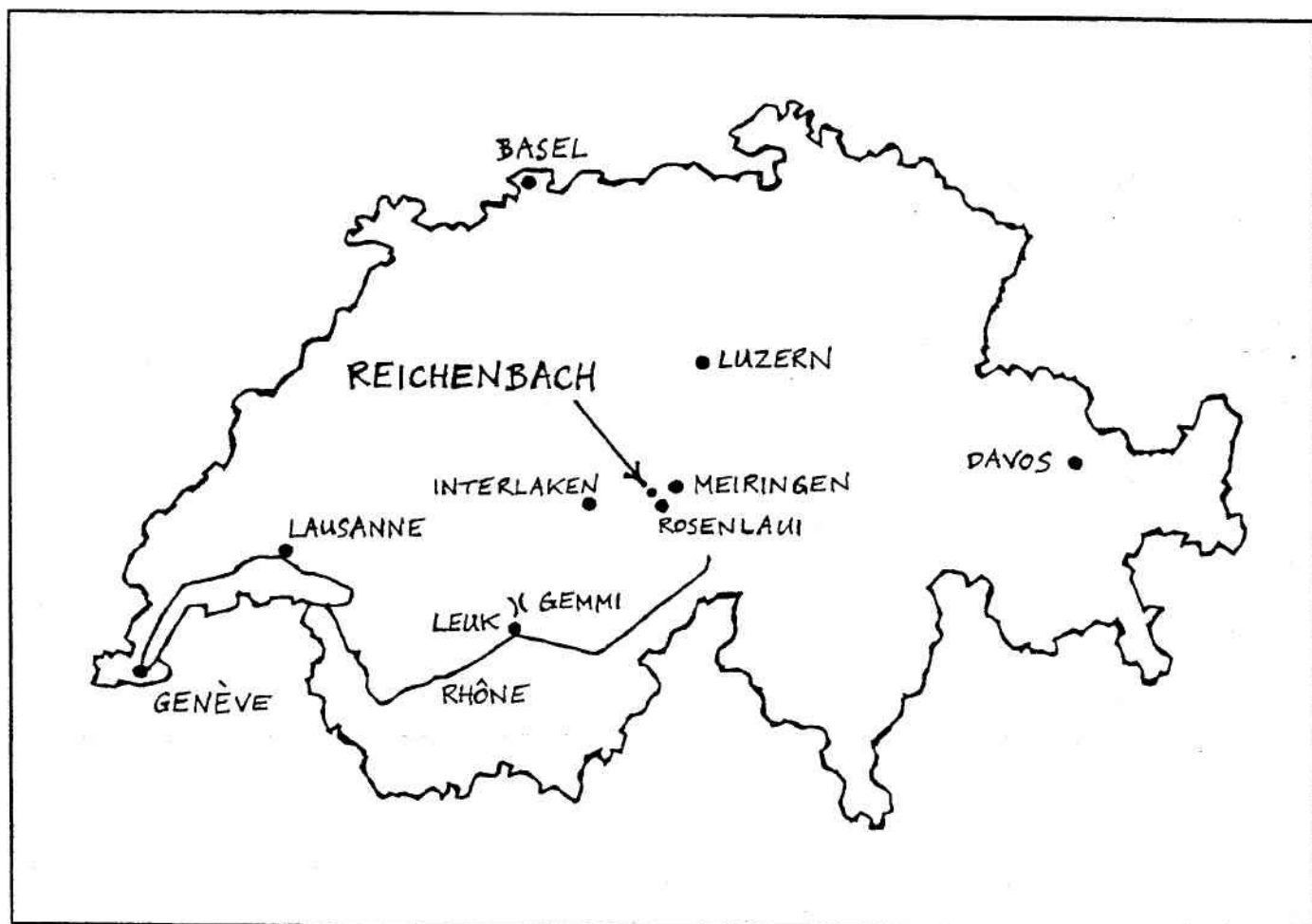
Hvilke muligheder har en læser, som ikke uden videre kan lave research paa stedet? Hvordan faa hold paa de taa-gede begivenheder?

Jo, én mulighed *har* man ihvertfald. Og det er at gaa til kilden, altsaa Watsons fortræffelige beretning om *Det Afsluttende Problem*, og gøre det med et opmærksomt øje paa geografien.

"Den der skriver dette" har en fornemmelse af, at der er langt imellem læsere med fornemmelse for selv de store geografiske linier i denne historie. Derfor trykker vi hermed en kortskitse over Schweiz, hvor de steder er markeret, som Watson nævner.

Dermed er vejen banet for en maaske mere udbytterig læsning af denne jubilæumstekst. For denne historie er nok den tekst i hele Conanen, hvor geografien spiller den allerstørste rolle. Det er fornemmelsen af flugten, jagten, bevægelsen fra England og ind over kontinentet, der giver *Det Afsluttende Problem* sin særlige atmosfære af skæbne – af skæbnebestemt møde mellem to giganter.

Og indeholder kortskitsen flere hvide pletter end navngivne steder, saa er der saa meget mere plads til nye hypoteser. Værsgol

Hack i häl på Toby: Ett riktigt hundgöra!

av
Mattias Boström

Det är en härlig tid vi lever i just nu. Det går inte ett år utan att någonting i Skrifterna kan hundraårsjubileras och behandlas lite extra av just den anledningen.

Den första riktiga anstormningen av artikler och annat material med jubileumsanknytning kom för fyra år sedan, i samband med hundraårsminnet av *A Study in Scarlet*. Sedan har det bara fortsatt, och under det senaste året har *The Sign of Four* kanske varit den historien som varit mest "inne".

Eftersom det nu är år 1991 är jag följaktligen lite försenad med denna artikel. Men å andra sidan har det ju inte någon som helst betydelse.

"Are you game for a six-mile trudge, Watson?" frågade Holmes vid ett tillfälle i *The Sign of Four* (kapitel 7). Watson, som självklart inte ville svika Holmes och missa ett spännande äventyr, svarade "certainly." Även om han fortfarande hade smärtor i sitt ben (Maiwand, ni vet), tänkte han att en mils promenad (6 miles = 9654 meter) inte kunde göra någon större skada.

Men, oj vad han bedrog sig! Föreställ er Watson halta fram längs södra Londons bakgator i hälarna på spårhundarna Holmes och Toby, efter att ha lagt bakom sig inte en mil, utan snarare det dubbla! Ett helt mästestycke av Watson att hålla god min i den situationen.

Varför ljög då Holmes? Ja, hur kunde han över huvud taget veta hur långt han skulle behöva följa Smalls och Tongas spår under de där kalla gryningsstimmarna? Frågorna hopar sig.

Vid en mätning av fågelvägen mellan de olika platserna på vägen (Upper Norwood - Streatham - Brixton - Camberwell - Kennington Lane - gatorna öster om Kennington Oval - Bond Street - Miles Street - Knight's Place - Belmont Place - Prince's Street - Broad Street) får man fram en sammanlagd sträcka på ca 7,5 miles (eller 1,2 mil).

Men vandringen var längre än så. Enligt Watson gick deras färd längs "a curiously zig-zag road," vilken mestadels bestod av bakgator och andra mindre, folktomma gator. Särskilt medförda detta att färden blev upp emot dubbelt så lång.

Vad fick då Holmes att göra sitt underliga uttalande? En möjlighet är att han redan visste var jakten skulle ta sitt slut och med hjälp av detta kunde ange ett ungefärligt avstånd (som ganska bra överensstämde med verkligheten).

Men hur i hela friden skulle han kunna veta det? Han säger själv att han har "knowledge now which would enable me to trace them in many different ways," men räcker det som bevis? Ja, det är frågan om. Men Holmes hade ju faktiskt en av världens skarpaste hjärnor, så varför inte?

Ett problem som uppstår är varför Holmes ändå använde sig av spårhunden Toby och till och med gick fel vid ett tillfälle. Tja, även den skarpaste har rätt att vara osäker.

En annan möjlighet är att Holmes helt enkelt drog till med en nödlögn inför Watson. Kanske kände Holmes att han behövde Watsons hjälp vid en eventuell konfrontation med skurkarna och inte ville riskera att den gode doktorn skulle avböja att följa med på grund av att vandringen skulle bli allt för lång.

Denna lilla nödlögn var emellertid något riskabel, eftersom Watson mycket väl kunde ha frågat något i stil med "How on earth did you know that?" när Holmes angav sträckan sex miles.

Men turligt nog för Holmes var Watson lite yr i mössan den natten. Han har själv omtalat det förvirrade samtalet han hade haft med miss Morstan tidigare under kvällen, då han bl a berättade en episod från sin militärtjänstgöring i Indien, om hur en musköt hade tittat in i hans tält och hur han då hade avfyrat skott med sin dubbelpipiga tigerunge mot den.

Några andra förklaringar till detta (tre-pipors?) problem har jag inte att komma med, utan jag lämnar i övrigt fältet fritt för gissningar.

Eller är det kanske ett olösligt mysterium?

Holmes och Toby - illustration av Fredrik Liljegren

Sherlock Holmes som grafologisk reklam

av
Klas Lithner

S om jag nämnt i tidigare artikler, vet man aldrig, var man kan finna nytt material till Canonen. För någon tid sedan gick jag genom gamla tidningslägg från Hässleholm för en artikel om filmregissören Carl Dreyers härstamning på mödernet från Göinge. I den lilla lokal-tidningen *Norra Skåne* för den 3/1 1903 fann jag på s. 3 nedanstående artikel:

Sherlock Holmes' grafologiska undersökningar.

Den, som under adress *Mr Sherlock Holmes* insänder till *Norra Skåne*, *Hässleholm*, ett stülprof, hålst på olinjeradt papper, jämte signatur och 50 öre i frimärken erhåller i något af de närmast följande numren under denna afdeling det svar som stilen, grafologiskt undersökt, kan ge på frågan: "Hurudan är min karaktär?"

I och för returneringen måste alla bref frankeras med tioöres frimärke.

"Edla." Duktig, energisk, bestämd, resolut. Klar, öppen, redig, hederlig, påhittlig. Något "karlvulen". Själfständig, oförskräckt när det gäller åsikter. Vålvillig, ömsint, men aldrig sentimental eller blödig. Ordentlig utan att vara pedantisk. Har mycket lätt att uttrycka sig. Ovanligt logisk tankegång för att vara kvinna. Fördomsfri, skeptisk, lätt ironisk.

"O. H. L-n." Begåfning, sundt klart omdöme, duglighet, arbetsförmåga, vana vid regelbundet arbete. Vål avvägd viljekraft utan någon öfverdrift, själfvörtroende, själfmedvetenhet, envishet, vill gärna kommendera. Beslutsam, bestämd. Tjänstvillig, men i sätet ej alltid synnerligen höflig. Nonchalans i vissa ej sällsynta fall. Sätter värde på bordets njutningar. Ej fri från fördomar. Ordningssinne, men afskyr pedanteri.

"Jingo." Kall, beräknande, hänsynslös, modig, beslutsam; sinnlig, njutningslysten, benägenhet för cynism och äfven för grymhet, ej så noga med medlen, då det gäller ett eftersträfvadt mål. Sparsam, mycket ordentlig. Svårtillgänglig, tystlåten. Har troligen i många fall högst egendomliga, att ej säga bizarra åsikter. (En ovanlig och intressant, ehuru just ej sympatisk stil.)

"Pelle." Godhjärtad, tillgifven, vänlig. Nyckfull, ombytlig i vissa fall, dock mera i tycken än i djupare känslor. Mycket mottaglig för intryck, passiv natur, saknar förmåga af kraftigare initiativ, reflekterande, kontemplativt lagd. Fantasierik, svärmisk, poetisk, någon benägenhet för melankoli. Okritisk, bestämmes i hög grad af sympatier och antisympatier. Troligen musikalisk.

S. H.

Signaturen "Jingo" är förmodligen inspirerad av en dikt av Kipling. Signaturerna "Edla", "O. H. L-n" och "Pelle" passar inte in på någon i Canonen nämnd person.

Som bekant sysslade Holmes vid flera tillfällen med aningen skriftexpertis eller grafologi. Några exempel på den förra är *Scan* (endast papperet), *Iden* (maskinskrift), *Five*, *Twis*, *Nobl* och *Sign*. Exempel på den senare är *Reig* och *Nava*, förutom eventuella besök i samband med uppdrag för kungen av Skandinavien.

Visserligen har Holmes enligt vissa författare besökt Sverige, sålunda enligt Michael Harrison vid Ven 1885 och enligt Sven Sörmark i Stockholm 1902, men det förefaller föga troligt, att han skulle ha varit i Hässleholm 1903. Därför antar jag, att *Norra Skånes* redaktion velat begagna sig av den goodwill som namnet och begreppet Sherlock Holmes åtnjöt för att locka prenumeranter till tidningen. Om detta hade hänt under Adrian Conan Doyles aktiva tid som rättighetsinnehavare, hade han givetvis genast ingripit.

... was very ...
... and ...
... the club for ...
... my ...
... and ...
... pain ...
... the ...
... my ...
... chemical will ...
... our materials ...
... is made and ...
... m. A lot sub ...
... so for ...
... m. I ...
... us ...
... the well of ...
... and ...
... of freedom ...
... and ...
... I am tired ...
... ybred, best Co ...
... I hope to sp ...
... sh of my ...
... suntyf The ...
... actually do publish ...
... would can to ...
... to manuscript) you ...
... of proposal we ...
... I will cert ...
... Mr. Holomoy ...
... and will then ...
... you. I will ...
... to. I had the ...
... is not ...
... been with ...
... AM (with someone) ...
... as I still ...
... the letter if ...
... to go down ...
... either on ...

Som motsvarighet kan man också hänvisa till den anonyma serien *Sherlock Holmes Detektiv-Historier*, som utkom på Skandias Bokförlag i Stockholm i 32 häften 1909, troligen översatta från tyska.

Sherlogik

Sherlock Holmes havde længe siddet tankefuldt i sin stol henne i hjørnet. Saa tabte han et reagensglas paa gulvet for at paakalde sig min opmærksomhed.

"Min kære, kære Watson," sagde han saa. "Dette er en af de stunder, hvor jeg oprigtigt værdsætter Deres venskab."

Jeg brummede nogle uhørlige fraser. Min ven fortsatte.

"De maa endnu en gang være min uundværlige guide til turf'en, Watson. De ved, hvor lidt jeg kender til de finere detaljer i hestekulturen. Jeg er bange for at komme til at gebærde mig som en karruselhest paa en rutsjebane. Og det er bydende nødvendigt for mig at tage til Winchester idag og gøre nogle indsatser. Det skylder jeg mindet om en gammel ven."

Jeg blev naturligvis nysgerrig, men gik ham ikke nærmere paa klingen lige med det samme. Det har jeg ikke særligt gode erfaringer med.

"Jeg vil selvfølgelig gerne hjælpe Dem, Holmes, det siger sig selv. Hvornaar tager vi afsted?"

"Med det samme. Jeg skal bare lige have fat i Deres checkhæfte i min skuffe, saa er jeg klar."

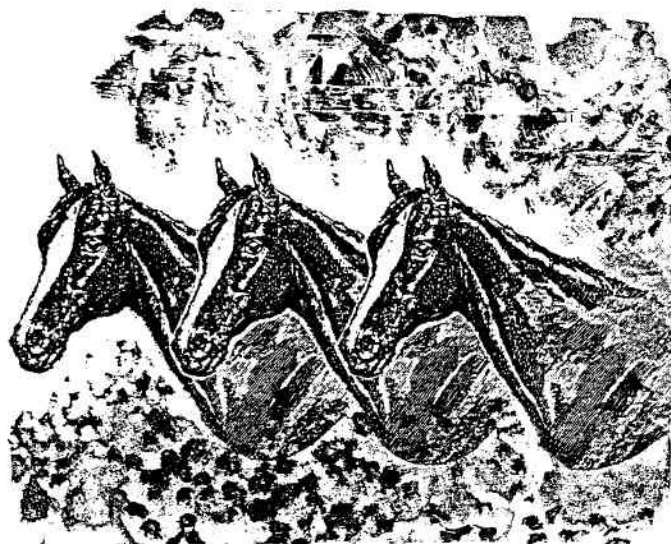
En halv time senere sad vi i toget, og først da gav Holmes sig tid til at udrede de omstændigheder, der havde ført til hans beslutning om at gaa glip af en Wagner-aften i Covent Garden til fordel for nydelsen af en helt anden kunstart – den ædle ridekunst.

"Saadan hænger det altsaa sammen, Watson," endte han sin redegørelse. "Og nu skal De høre. Jeg har noget, De kan fordrive rejsetiden med. En lille regneopgave."

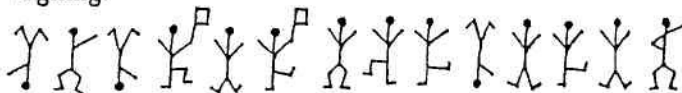
Jeg rettede mig i sædet og strammede musklerne, forbedt paa det værste.

"Hør godt efter, min ven. Jeg har i sinde at gøre mine indsatser paa tre heste. Hverken mere eller mindre. Det er hestene Drood, Jeeves og Napoleon. Odds er 4:1 paa Drood, 3:1 paa Jeeves, og 2:1 paa Napoleon. Jeg vil gøre mine indsatser saadan, at hvis en af disse heste vinder løbet, saa er mit overskud – altsaa gevinsten minus tabene – præcis 13 pund. Spørgsmaalet er altsaa ganske enkelt: hvordan skal jeg gøre mine indsatser?"

Det fik jeg tid til at gøre mig nogle tanker om. Ikke tid nok. Men Holmes havde regnet det ud. Og han fik sine 13 pund. Men hvordan mit checkhæfte kom ind i billedet, det har jeg endnu ikke helt regnet ud.

I sidste nummer blev læseren forelagt en seddel, som var et vigtigt indicium i en mordsag. Paa sedlen var der denne tegning:

For at gøre det lettere at forklare vejen gennem tydnin-gen, omsættes De Dansende Mænds kode først til en tal-kode. Desuden benyttes den stump sherlockiansk viden, at en mand med et flag signalerer afslutningen paa et ord. Sedlen siger nu følgende: 1 2 3 4 5 6 7 8 6 3 5 6 5 9

Det er klart, at 14 tegn er alt for lidt materiale at ud-føre en egentlig kryptografisk analyse paa. Men i dette til-fælde kan vi komme meget langt ved hjælp af inspirerede gæt, hjulpet af vores viden om, hvad indholdet saadan cirka handler om. Lad os se, hvor langt vi kan komme.

Der er altsaa tale om en besked, der kun indeholder 3 ord. Lad os forudsætte, at disse 3 ord udgør en hel sætning. Saa er udsagnsordet sandsynligvis det 2. ord. Og hvilket ud-sagnsord kan have kun to bogstaver?

Mon ikke vi skal prøve med "er". Saa staar 5 altsaa for E, og 6 staar for R. De bogstaver indsætter vi nu i koden, og der staar saaledes: 1 2 3 4 ER 7 8 R 3 E R E 9

Det nærliggende spørgsmaal er nu, hvilket ord der kan skjule sig i dette: ** R * E R E *

Og her skal der gættes vildt. Men maaske ikke saa vildt endda. Naar man husker paa, hvilken viden, sedlen siges at indeholde, er det ikke langt ude at gætte paa det betyd-ningsfulde ord MORDEREN

Nu staar der altsaa: 1 2 D 4 ER MORDEREN

Gaadens løsning er ikke langt væk. For som nævnt i sidste nummer af *Sherlockiana*, saa maa morderen være en af disse personer: Anja Ankelballe, Elvira Elverhøj, Godtfred Gam-melgård, Gyda Gokkefår, Kaj Krumtap og Ulla Underbo. Og blandt disse navne skal der findes et, som har denne form: ** D *

Det eneste navn, der kan være tale om, er "Gyda". Hermed er sedlen læst: GYDA ER MORDEREN

Hvis man gaar til kilden, altsaa historien om *De Dansende Mænd*, kan man kontrollere, at den oversættelse, vi er naaet frem, faktisk passer med de bogstav-værdier, de forskellige tegn har dér.

Saa engang imellem kan det altsaa være paa sin plads at gætte. Man skal bare huske at gætte inspireret.

Den unge Henry Lauritzen

Bjarne Nielsen – som læser sine antikvarkollegers kataloger med et meget vaagent øje (det er det højre) – fandt for nylig en nydelig lille tegnebog, som Henry udfyldte med pennep prøver, da han i 1933 var paa studieophold i London. Og i denne sammenhæng betyder "en tegnebog" overraskende nok – en bog til at tegne i.

En haandfuld af den 25-aarige tusch-kunstners præstationer er gengivet paa denne og de følgende sider. De er velvilligt udlånt af Aage Rieck Sørensen. Man vil kunne konstatere, at hestesport var en meget gammel kærlighed for Henry. Og ligeledes rygning.

R. J. SWAN

London 1933.

- POSTMAN -

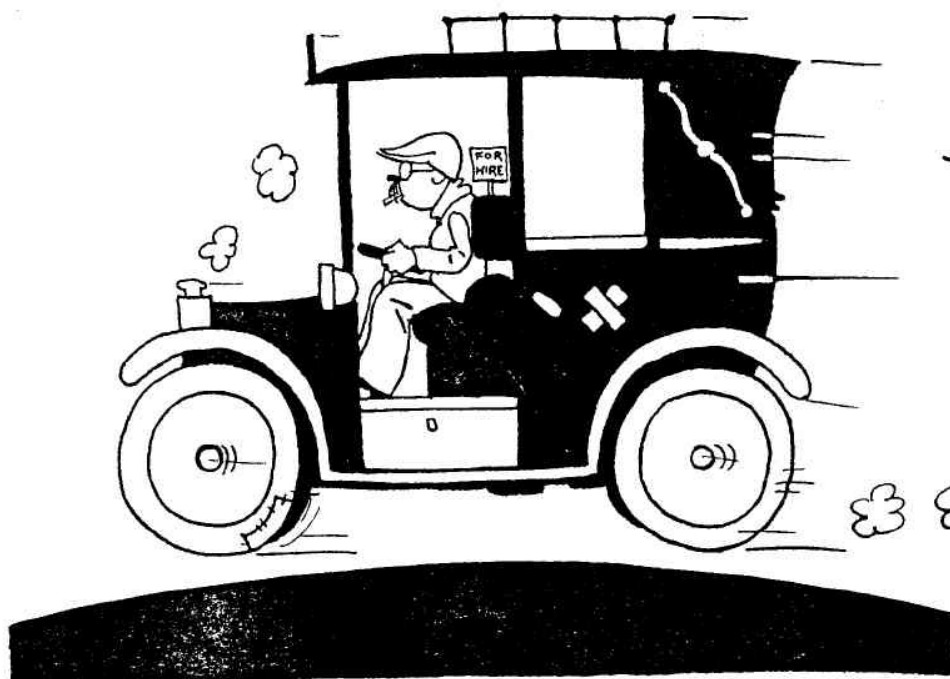
"GRANNY ON THE POT"

'COME ON, 'STEVE''

THAT'S LONDON !

MODEL 1933

THE BOOKIE

Henry Rasmussen

Dette billede af den unge kunstner er morsomt at sammenligne med Henrys selvportrætter fra hans sidste aar. Næsen er den samme. Røgen er den samme. Rygeredskabet vil nok være overraskende for mange.

Men det er passende at afslutte netop dette nummer af *Sherlockiana* med dette billede af Henry rygende paa en pibe med lige skaft – samme type, som Sherlock Holmes anvendte. Og passende, at billedet staar netop paa side 13.